

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Lausuntolomake opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistiosta *Valmiina valintoihin II – Ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun.*

Enkät till begäran om utlåtande om undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemoria *Klar för urval. Från yrkesutbildning till högskoleutbildning.*

Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausunnon valmistelun ja käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn. Sähköisen kyselyn Internet-osoite:

<https://www.webropolsurveys.com/S/E8B05ECDD6218323.par>

Detta är en textfilsversion till enkäten som kan användas för att underlätta beredningen och hanteringen av utlåtandet. En instans kan som tillvägagångssätt till exempel bearbeta utlåtandet som en textfil och avsluta hanteringen genom att svaren i textfilen matas in i enkäten. Internetadress för den elektroniska enkäten:

<https://www.webropolsurveys.com/S/E8B05ECDD6218323.par>

Lausunnonantajataho

Lausunnonantajan tyyppi *

- yliopisto
- ammattikorkeakoulu
- opiskelijajärjestö
- korkeakoulujen yhteistyöorganisaatio
- korkeakoulujen (alakohtainen) yhteistyöverkosto
- lukiokoulutuksen järjestäjä
- ammatillisen koulutuksen järjestäjä
- työnantajajärjestö
- työntekijäjärjestö**
- ministeriö
- valtion virasto
- muu

Lausunnonantaja *

Lausunnonantajan (organisaatio) nimi Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Lausunnon lähettäjä (henkilö)
Puhelinnumero
Sähköpostiosoite

Työryhmän ehdotukset

Alla kysytään lausunnonantajan kantaa kuhunkin työryhmän ehdotukseen.

Todistusten hyödynnettävyyden lisääminen

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 1? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 2? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 3? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 4? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 5? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 6? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 7? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Tarkempia näkemyksiä työryhmän todistusten hyödynnettävyyden lisäämistä koskevista ehdotuksista 1-

7

Suosituksset 1-7 ovat OAJ:n näkemyksen mukaisia. Työryhmä on ansiokkaasti kiinnittänyt huomion siihen, että korkeakoulujen valintaperusteet ovat sellaisia, että ne kannustavat toisen asteen opiskelijoita tavoittelemaan hyvää opintomenestystä.

Korostamme, että todistusvalinnan lisäksi korkeakouluilla tulee olla hakijoille väylä, jossa hakija pääsee näyttämään kyvykkyytensä. Muun muassa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoilla tulee olla mahdollisuus jatkaa opintojaan korkeakoulutuksessa, vaikka todistus ei sisällä numeerisilla asteikoilla annettuja arvosanoja.

Tuemme työryhmän ehdotusta, että valintakokeiden tulee huomioida sekä ammatillisesta koulutuksesta että lukiokoulutuksesta tulevien osaaminen. Alalle soveltuvuutta on mielestämme mitattava jatkossakin useilla aloilla erityisesti opettajankoulutukseen hakeuduttaessa. On kaikille osapuolille järkevää, että valinnat onnistuvat mahdollisimman hyvin heti toisen asteen opintojen päättymisen jälkeen. Opintojen ohjaukseen pitää panostaa jatkossa yhä enemmän opintojen aikana koko toisella asteella.

Korkeakoulut eivät ole pystyneet hyödyntämään ammatillisen koulutuksen todistusten arvosanoja, koska käytössä on ollut arviointiasteikko, mikä ei ole erotellut tarpeeksi hakijoita. OAJ kannattaa arviointiasteikon muuttamista 5-portaiseksi ja sitä, että kaikkien asteikolla 1–5 arvioitujen tutkinnon osien tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden arvosanojen keskiarvo merkitään todistukseen.

OAJ kannattaa esitettyä arviointia vuonna 2022, jolla voidaan todentaa, että arvioinnin yhdenmukaisuuteen ja sen varmistamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota ammatillisessa koulutuksessa. Ammatillisen koulutuksen reformin mukanaan tuomat muutokset ja vaikutukset ovat silloin jo nähtävissä ja arvioitavissa. Koemme tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen reformin vaikutusta yleissivistävien aineiden laajuuteen ja sisältöön seurataan, jotta aito jatko-opintokelpoisuus säilyy myös ammatillisen koulutuksen käyneillä.

Näemme hyvänä, että Opetushallitus tukee korkeakouluja Koski-palvelun käyttöönotossa, jotta se saadaan käyntiin hallitusti vuonna 2018. On myös tärkeää, että tätä työtä tuetaan taloudellisesti OKM:n toimesta.

Tiedollisten valmiuksien lisäksi korkeakouluopiskelu edellyttää opiskelijalta vastuun ottamista omasta oppimisestaan. Nyt osalla opiskelijoista ei ole riittäviä kielellisiä tai opiskelu- ja tiedonhankintataitoja. Korkeakouluopintovalmiuksia paikkaaminen korkeakouluissa ei ole tehokasta resurssien käyttöä. Toisen asteen koulutuksessa pitää olla riittävästi opetusresursseja ja opetushenkilöstöä, jotta opiskelijat saavuttavat sekä jatko-opintokelpoisuuden että riittävät opintovalmiudet korkeakoulutukseen.

Muiden valintaväylien kehittäminen: valinnat korkeakouluopintojen perusteella

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 8? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 9? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 10? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Tarkempia näkemyksiä työryhmän muiden valintaväylien kehittämistä ja korkeakouluopintojen perusteella tehtäviä valintoja koskevista ehdotuksista 8-10

Suosituksset 8-10 ovat OAJ:n näkemyksen mukaisia. Näemme tarkoituksen mukaisena, että korkeakoulut kehittävät yhdessä mahdollisuuksia hakeutua avoimessa korkeakouluopetuksessa suoritettujen korkeakouluopintojen pohjalta korkeakouluihin. Korkeakouluilla on oltava tilaa jatkaa tätä hyväksi koettua keinoa valita opiskelijoita myös avoimessa korkeakoulutuksessa suoritettujen opintojen perusteella. Pidämme myös tärkeänä sitä, että jo toisen asteen aikana voidaan suorittaa joustavasti korkeakouluopintoja. Lisäksi korostamme, että opintopolkumalleja kehitettäessä on huomioitava, ettei kehityskulku johda maksulliseen tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Se, että korkeakoulut voivat hyödyntää valinnoissa ammatillisen koulutuksen osalta kansallisia ja kansainvälisiä ammattitaitokilpailuja, tukee ajatusta, että erilaisilla taustoilla voi hakeutua ja päästä korkeakoulutukseen.

Koulutuksen sisällöllinen kehittäminen, henkilökohtaiset opintopolut ja joustava opiskelijavalinta

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 11? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 12? *

Lausunnonantajan näkemys

kyllä

Tarkempia näkemyksiä työryhmän koulutuksen sisällöllistä kehittämistä, henkilökohtaisia opintopolkuja ja joustavaa opiskelijavalintaa koskevista ehdotuksista 11-12

Suosituksset 11-12 ovat OAJ:n näkemyksen mukaisia. Kiitämme työryhmää siitä, että tarkastelussa on ollut se, miten otetaan huomioon, ettei toisen asteen tutkintoon valmistuneille tule tarpeettomia taukoja jatko-opintoihin siirtymisessä. Kaikki toimet, joilla siirtymää korkeakouluopintoihin tuetaan, ovat tervetulleita.

Eri koulutuspolkuja korkeakouluihin kulkeneet rikastuttavat sekä korkeakouluja että työvoiman rakennetta. Opintopolkujen henkilökohtaistamiseen pitää osoittaa korkeakouluille myös voimavaroja. Opiskelija/opettaja-suhdeluku ei ole laskenut korkeakoulu-uudistusten jälkeen, eikä korkeakouluilla ole osoittaa opettajilla riittäviä resursseja ohjaukseen eikä henkilökohtaistamiseen.

Muita huomioita raportista

On hyvä, että korkeakoulujen valintajärjestelmää tarkastellaan kesällä 2017 vielä kokonaisuutena. Uudistuksen vaikutuksia ja seurauksia on seurattava, jotta valintajärjestelmäuudistuksen mahdollisia valuvikoja voidaan aktiivisesti kehittää yhdessä työelämän ja korkeakoulujen kanssa.

Suomessa on ammattirekistereitä ja suojattuja ammattinimikkeitä monessa sellaisessa ammatissa, jossa on katsottu tärkeäksi, että asiakkaan oikeusturvan ja turvallisuuden vuoksi tulee edellyttää ammatinharjoittajalta korkean vaatimustason täyttävät tiedot ja taidot. Kasvatus- ja opetusala on tällainen ala. Ehdotamme myös, että KOSKI-hankkeen yhteyteen tulee työryhmä, joka selvittää, kannattaako opettajarekisteri perustaa samaan yhteyteen. Työryhmä arvioisi opettajarekisterin perustamis- ja ylläpitokustannukset suhteessa nykyisin tehtävien tiedonkeruiden kustannuksiin, hyödyt, eri tahojen vähentyvät tai lisääntyvät velvoitteet ja rekisterin perustamisen vaikuttavuuden.

Näkemyksemme on, että opettajarekisteri auttaa ennakoimaan opettajatarvetta ja opettajankoulutuksen aloituspaikkamääriä. Rekisteri lisää avoimuutta kasvatus- ja koulutuspalveluissa mahdollistaessaan kelle tahansa opettajan kelpoisuuden ja osaamisen ylläpitämisen tarkistamisen.